

УДК 001.89 : 027.7(477-25)

Ірина Маловська,
завідувач відділу науково-методичної роботи
бібліотеки КНУКіМ

Науково-дослідна діяльність бібліотеки КНУКіМ

У статті висвітлено сучасний стан науково-дослідної діяльності бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв. Аналізуються актуальні теми наукових досліджень, розроблені її співробітниками.

Ключові слова: КНУКіМ, бібліотеки вищих навчальних закладів, напрями науково-дослідної роботи, наукові теми, моніторинг, бібліотечно-бібліографічне обслуговування, користувачі.

Бібліотека вищого навчального закладу є важливою складовою системи вищої освіти України і тому має правильно визначати пріоритети своєї діяльності та обирати оптимальні шляхи вирішення проблем, оскільки їм відводиться особливе місце в сучасному інформаційному суспільстві для забезпечення якісного рівня навчання та підготовки майбутніх фахівців.

Науково-дослідна робота є одним з основних напрямів діяльності книгозбірні вищого навчального закладу і спрямована на:

- розвиток наукових основ удосконалення бібліотечно-бібліографічного, інформаційного обслуговування професорсько-викладацького складу, наукових співробітників і студентів вишу;

- створення раціональної технології, підвищення ефективності та якості своєї роботи;

- проведення інформаційних аналізів для визначення основних напрямів розвитку.

Прикладом для характеристики науково-дослідної діяльності бібліотеки обрано діяльність науково-методичного відділу бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв (КНУКіМ), освітньо-інформаційного центру, якому притаманні комплексність, розумне поєднання традицій і новаторства, індивідуальні та корпоративні методи роботи, впровадження інноваційних бібліотечних технологій.

В її структурі науково-методичний відділ утворився зовсім недавно у 2012 р. (до цього часу цю роботу виконував відділ наукової інформації та сектор методичної роботи), але вже є певні напрацювання.

Науково-дослідну роботу (НДР) ведуть усі відділи книгозбірні відповідно до свого профілю, а також планів її науково-дослідної роботи (НДР).

Координує НДР бібліотеки проректор з наукової роботи КНУКіМ А. Гурбанська, доктор філологічних наук, професор.

На сьогодні можна виділити такі напрями науково-дослідної діяльності бібліотеки КНУКіМ, як:

- науково-дослідна: аналіз, оцінка, зіставлення і узагальнення наукових результатів її діяльності, розроблення затвердженої тематики НДР у галузі бібліотекознавства, книгознавства та інформатики, спрямованих на удосконалення бібліотечного та інформаційно-бібліографічного обслуговування студентів, викладачів і співробітників університету;

- науково-методична: застосування результатів наукових досліджень і досвіду діяльності інших бібліотек, розроблення науково-обґрунтованих рекомендацій та організаційно-методичних матеріалів;

- науково-бібліографічна: науково-бібліографічний супровід наукової роботи вишу і бібліотеки, що завершується виданням показників, аналітичних оглядів.

Напрями науково-дослідної роботи визначались за допомогою моніторингу змін у діяльності бібліотеки, аналізу рівня роботи підрозділів, зайнятих впровадженням нових технологій в її роботі, що дає можливість покращити інформаційно-бібліографічне обслуговування користувачів.

У 2012 році науково-дослідна діяльність бібліотеки КНУКіМ здійснювалася за такими темами:

- "Збереження бібліотечних фондів" (досліджують Ю. Горбань, заступник директора бібліотеки, та Л. Рибка, завідувач відділу комплектування і наукової обробки документів). За результатами дослідження до захисту підготовлена дисертація Ю. Горбаня на здобуття наукового ступеня кандидата культурології "Зберігання книжкових пам'яток як культурних цінностей в бібліотеках України".

- "Властивості книги в структурі соціокомунікативної діяльності" — (Я. Якубенко, провідний бібліотекар відділу книгозберігання). Результати цього дослідження будуть використані у кандидатській дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук "Книгорозповсюдження і соціальні комунікації".

- "Діяльність бібліотек ВНЗ I—II рівнів акредитації Міністерства культури України щодо інформаційного забезпечення навчальної та наукової роботи вишу" аналізує О. Скаченко, завідувач сектора методичної роботи.

Предметом вивчення стали: джерела поповнення бібліотечних фондів, стан інформаційно-бібліографічного обслуговування, інформаційно-масової роботи, роль бібліотек у соціокультурному житті навчального закладу, реклама книгозбірні та її послуг, структура бібліотечних кадрів. Результати проведеної роботи викладені у статті "Бібліотеки вищих навчальних закладів I—II рівнів акредитації Міністерства культури України на сучасному етапі". "Наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв : до 55-річчя заснування", цю тему ведуть такі співробітники бібліотеки: О. Скаченко, І. Маловська, Т. Улятовська, Г. Стешенко. У дослідженні висвітлено історію створення і розвитку бібліотеки КНУКіМ як важливого структурного підрозділу та інформаційного центру університету,

науково-методичну роботу бібліотеки, роботу з комплектування та організації її фондів, формування довідково-бібліографічного апарату, проаналізовано форми та методи обслуговування користувачів. Ці матеріали лягли в основу видання, яке складається з чотирьох розділів, довідкового апарату, додатків.

До першого розділу історичного нариса "Слово про бібліотеку" увійшли статті про книгозбірню, написані її колишніми співробітниками, які досягли вагомих результатів у науковій та педагогічній роботі, та статті до ювілейної дати від викладачів університету.

У другому розділі "Історія. Від самого початку..." розкрито етапи розвитку бібліотеки — від створення бібліотечного кабінету при Інституті підвищення кваліфікації керівного складу працівників культури УРСР, її подальше становлення.

Третій розділ "Сьогодні. Ні кроку назад, завжди вперед..." містить відомості про сучасний період діяльності бібліотеки КНУКіМ.

У четвертому — "Ветерани бібліотечної справи" подана інформація про співробітників бібліотеки КНУКіМ, тих, чия трудова діяльність протягом 25—30 років пов'язана із бібліотекою.

До наступного розділу видання "Історія бібліотеки у документах та матеріалах" (складається з шести підрозділів) увійшла бібліографія про історію, науково-методичну та науково-бібліографічну діяльність бібліотеки, публікації її співробітників.

"Історія КНУКіМ", присвячена 45-річчю створення університету, інформує про знаменні дати Київського національного університету культури і мистецтв, ювілеї видатних діячів освіти, культури, мистецтва, які працюють в університеті. До кожної дати додається анотація, в якій стисло викладається зміст події, біографічні відомості про ювілярів. Складовою цього розділу є розширені текстові довідки з бібліографічними списками. Цю тему досліджує О. Скаченко, завідувач сектором методичної роботи.

За результатами дослідження видано інформаційно-бібліографічне видання "КНУКіМ у 2013 р. : знаменні дати, славні ювілеї".

У бібліографічному покажчику "Наукові праці викладачів КНУКіМ за 2011 р." представлені опубліковані наукові праці викладачів КНУКіМ (монографії, підручники, навчальні посібники, статті, методичні матеріали), які вийшли з друку в 2011 році та використовуються у навчальному процесі університету. Покажчик уклала і підготувала до друку І. Маловська, завідувач науково-методичним відділом. Видання розраховане на викладачів ВНЗ, наукових працівників, аспірантів та студентів.

Започатковано серію персональних біобібліографічних покажчиків "Видатні постаті КНУКіМ", яка присвячена відомим науковцям КНУКіМ.

Перший випуск із серії "Видатні постаті КНУКіМ" присвячено вшануванню пам'яті народного артиста України, видатного діяча українського народного хорового мистецтва, професора кафедри народнописенного виконавства Київського національного університету культури і мистецтв С. Павлюченка. Очолюючи цю кафедру з 1984 року, Станіслав Євстигнійович створив сучасну школу народного співу — унікальний студентський хор. Завдяки його рідкісному хормейстерському та педагогічному таланту, диригентському хисту та прискіпливому підходу до добору репертуару український народний хор КНУКіМ став провідним навчально-концертним колективом України, гідним продовжувачем народнописенної традиції. Біобібліографічний покажчик уклала О. Скаченко, завідувач сектору методичної роботи, він

стане в нагоді науково-педагогічним працівникам, фахівцям у галузі народнописенного виконавства, студентам, аспірантам, бібліотечним працівникам, а також усім, кого цікавить постать професора Станіслава Євстигнійовича Павлюченка.

Помітний слід в історії вітчизняної культури і науки залишив С. Безклубенко, до вісімдесятиріччя якого співробітники науково-методичного відділу О. Скаченко, І. Маловська, А. Мальшакова, О. Омеляненко-Набіуліна уклали і підготували до друку: біобібліографічний покажчик, присвячений творчому доробку науковця, що включає нариси про життя і діяльність, основні дати біографії, хронологічний покажчик друкованих праць (1959—2011), фільмографію, бібліографію про діяльність вченого; вибрані рецензії та довідковий апарат. Видання призначене для науковців, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, студентів, працівників системи культури, інформаційних служб.

У публікаціях фахових видань України викладені результати досліджень: заступника директора бібліотеки КНУКіМ Ю. Горбаня, завідувача відділу комплектування і наукової обробки документів Л. Рибки, провідного бібліотекаря відділу книгозберігання Я. Якубенка.

Протягом 2011—2012 рр. співробітники бібліотеки виступали з доповідями на наукових конференціях: Міжнародній науково-практичній конференції "Українська культура: виклики сьогодення" : X Культурологічне читання пам'яті Володимира Подкопаєва, місто Київ, 31 травня—1 червня 2012 р. (Ю. Горбань та Л. Рибка); Всеукраїнській науковій конференції "Соціальні комунікації: стан, проблеми, тенденції", 26—27 квітня 2012 р. (Ю. Горбань, Я. Якубенко); Всеукраїнській науково-практичній конференції "Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України", 22 листопада 2011 р. (Ю. Горбань); Всеукраїнській науково-практичній конференції "Києво-Печерська лавра — провідний осередок книжкової справи Русі-України" (До 350-річчя першого видання "Києво-Печерського патерика" (1661), 24—25 листопада 2011 р. (Я. Якубенко).

Науково-видавнича діяльність бібліотеки є одним із компонентів її наукової роботи. Результати всіх видів НДР відображаються у друкованих виданнях бібліотеки, які публікуються у виданнях вишу, матеріалах наукових та науково-практичних конференцій, спеціальних фахових виданнях. У 2012 р. упорядковано та видано, крім уже названих:

— бібліографічні покажчики "Наукові праці викладачів КНУКіМ за 2011 р." (уклад. І. Маловська; наук. ред. А. Гурбанська).

— історичний нарис: "Бібліотека — світ знань (до 55-річчя бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв" / уклад. О. О. Скаченко ; КНУКіМ, Бібліотека. — К., 2012. — 16 с. — (Серія "Знаменні дати КНУКіМ" ; вип. 1).

— методичне видання: "Бібліотеки вищих навчальних закладів I—II рівнів акредитації Міністерства культури України на сучасному етапі : (за результатами дослідження, проведеного у 2012 р.)" (уклад. О. Скаченко).

Підготовлено до друку біобібліографічний покажчик кафедри фольклору, народнописенного і хорового мистецтва: "Об'єднані любов'ю до української пісні" (до 40-річчя кафедри народного співу), обсягом 254 с.; "Майстри хорового мистецтва" (до 45-річчя кафедри хорового диригування), обсягом 155 с., а також календар "Київський національний університет культури і мистецтв у 2013 році: знаменні дати, славні ювілеї".

Таким чином, нові завдання, які постали перед бібліотеками вищої школи, окреслили роль науково-дослід-

ної діяльності, сформували та визначили нові теми досліджень, бібліотеки КНУКіМ, співробітники якої розробляють актуальні наукові теми: збереження книжкових фондів, властивості книги в соціокультурному просторі, історія університету, історія бібліотеки та готували біо-бібліографічні покажчики, історичні нариси, методичні видання.

Список використаної література

1. Грищенко І. М. Основи наукових досліджень / Грищенко І. М., Григоренко О. М., Борисейко В. А. — К. : Нац. торг.-екон. ун-т, 2001. — 186 с.
2. Дригайло В. Г. Основи управління бібліотекою вищого навчального закладу : навч.-практ. посібник / В. Г. Дригайло, Е. В. Башун, В. Н. Вольнец. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Либерея, 2004. — 328 с.
3. Колесникова Т. Інформатизація бібліотек вищої школи: шляхи еволюції та сучасний стан / Тетяна Колесникова // Вісник Книжкової палати. — 2010. — № 2. — С. 25—29.
4. Кубряк Е. Н. Количественный анализ научно-исследовательской активности универсальных научных библиотек России / Е. Н. Кубряк // Библиотековедение. — 2009. — № 6. — С. 17—23.
5. Опарина О. Организация научной деятельности библиотек в Интернете / О. Опарина // Библиотековедение. — 2012. — № 5. — С. 30—37.
6. Солоіденко Г. Науково-дослідницька робота бібліотек: напрями, пріоритети, ефективність / Галина Солоіденко // Вісник Книжкової палати. — 2011. — № 11. — С. 12—17.

В статье освещено современное состояние научно-исследовательской деятельности библиотеки Киевского национального университета культуры и искусств. Анализируются актуальные темы научных исследований, разработанные библиотекой.

The article highlights the current state of the research library of the Kiev national University of Culture and Arts. Analyzes the hot topics of research developed library.

Надійшла в редакцію 20 червня 2012 року